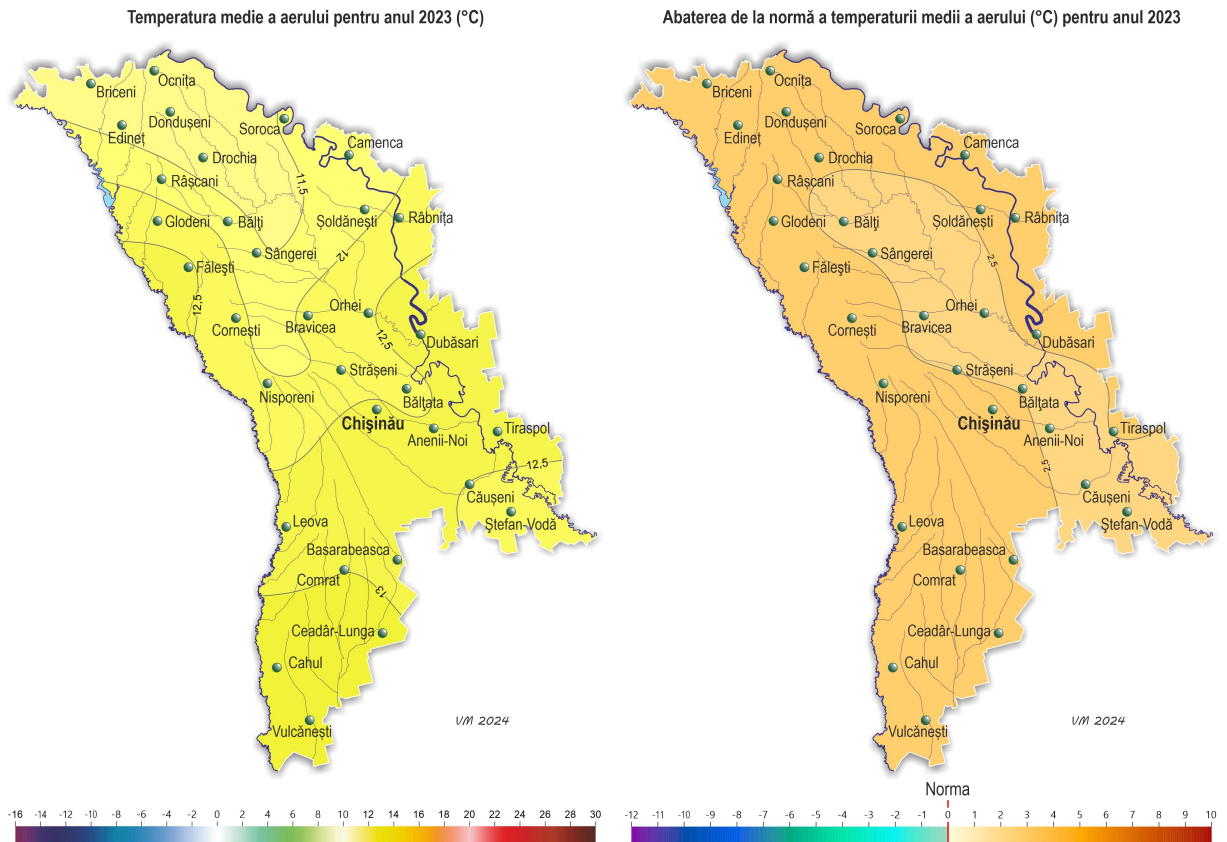

Caracterizarea condițiilor meteorologice și agrometeorologice din anul 2023

În Republica Moldova anul 2023 a fost caracterizat de un **regim termic înalt și cu deficitul semnificativ de precipitații în perioada august-octombrie**.

Temperatura medie anuală a aerului a constituit în teritoriu +11,0..+13,3°C, depășind norma cu 2,2-2,9°C și se atestă a doua oară din întreaga perioadă de observații meteorologice.

Conform datelor stației meteorologice Chișinău (perioada de observații 129 ani) temperatura medie anuală a aerului a constituit +12,7°C (cu 2,9°C mai ridicată față de normă) și s-a plasat **pe locul 1** în șirul anilor cu temperaturi medii anuale ridicate, precum și 2020 (fig. 1).

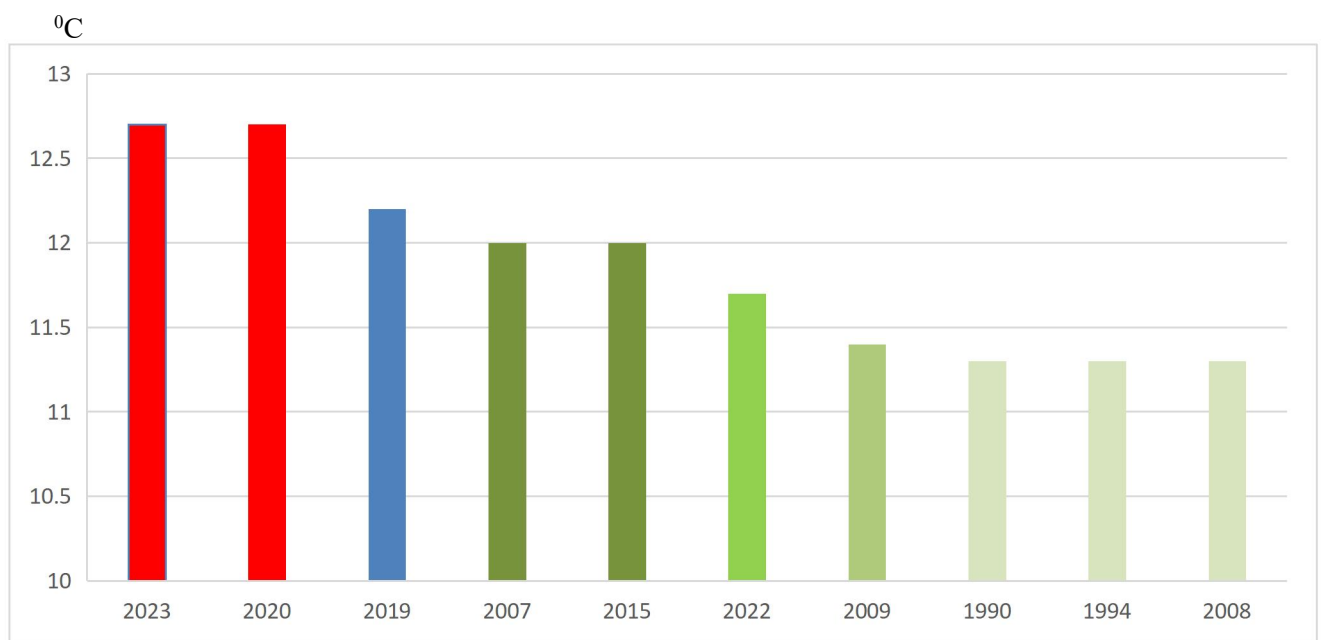

Fig.1 Șirul anilor cu temperaturi medii anuale ridicate, SM Chișinău

Minima absolută a temperaturii aerului pe parcursul anului a constituit pe teritoriu **-15,6°C** (februarie, SM Bravicea). Maxima absolută a atins **+39,5°C** (august, SM Fălești), ceea ce în sezonul de vară se semnaleză în medie o dată în 15-20 ani.

Sezonul de iarnă 2022-23 a fost cald și cu deficit de precipitații. Temperatura medie a aerului pentru sezon a constituit în teritoriu +0,6..+2,8°C, fiind cu 3,0-3,8°C mai ridicată față de normă și se atestă în medie o dată în 15-20 ani.

Vreme foarte caldă s-a semnalat în luna ianuarie. Temperatura medie lunară a aerului a constituit +1,4..+3,7°C, ceea ce cu 4-6°C mai ridicată față de normă și se semnaleză în medie o dată în 20-30 ani. Temperatura maxima a aerului pe 19 ianuarie a urcat în teritoriu până la **+18,4°C** (SM Cahul), ceea ce în această lună se atestă **pentru prima dată** din toată perioada de observații.

Primăvara a fost neomogenă după regimul termic și cu precipitații. Temperatura medie a aerului pe parcursul sezonului a constituit în teritoriu +9,7..+11,2°C, fiind cu 0,5-1,1°C mai ridicată față de normă.

Vreme caldă s-a semnalat în luna martie, când temperatura medie lunară a aerului a fost cu 2,5-3,5°C mai ridicată față de normă și se semnaleză în medie o dată în 5-10 ani.

Vara a fost caniculară și cu deficit de precipitații. Temperatura medie a aerului pentru sezon a constituit în teritoriu +21,3..+23,9°C, fiind cu 2,1-2,7°C mai ridicată față de normă, ceea ce se semnaleză în medie o dată în 10-15 ani din toată perioada de observații, iar în ultimii 20 de ani – în medie o dată în 3-5 ani.

Vreme caniculară s-a stabilit în luna august. Temperatura medie lunară a aerului a constituit +23,0..+25,8°C și a depășit norma cu 3,5-4,5°C (fig. 2), fiind se atestă în medie o dată în 20-30 ani din toată perioada de observații. Temperatura medie a aerului în decada a treia a depășit norma cu 5,5-7,2°C și a constituit +24,4..+27,4°C, ceea ce în această decadă se atestă **pentru prima dată** din toată perioada de observații.

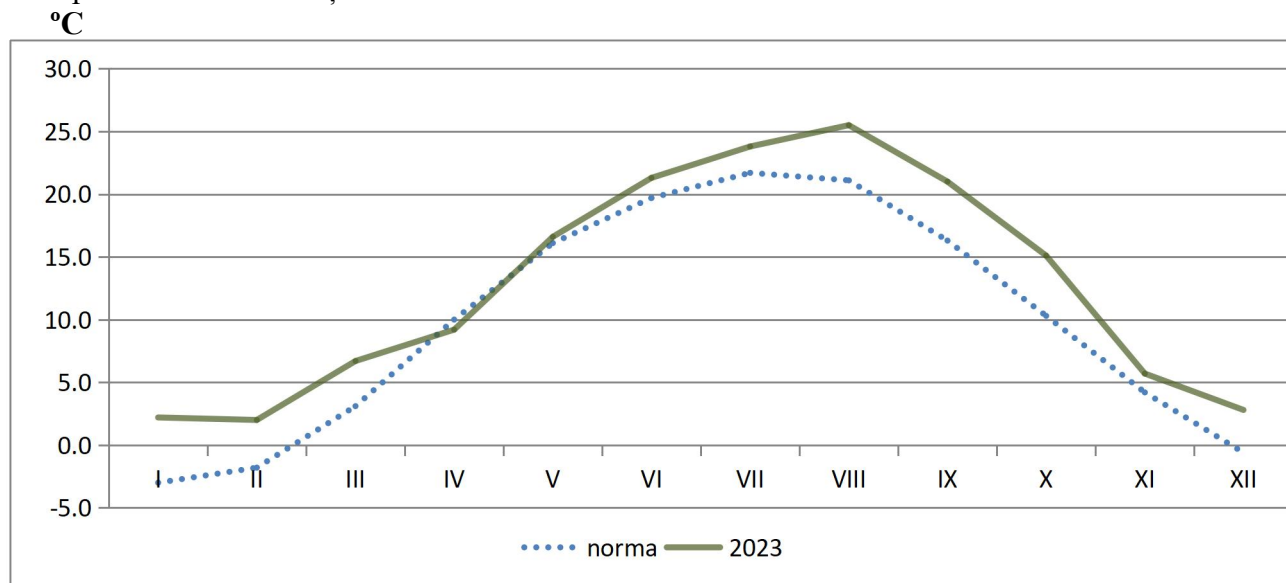

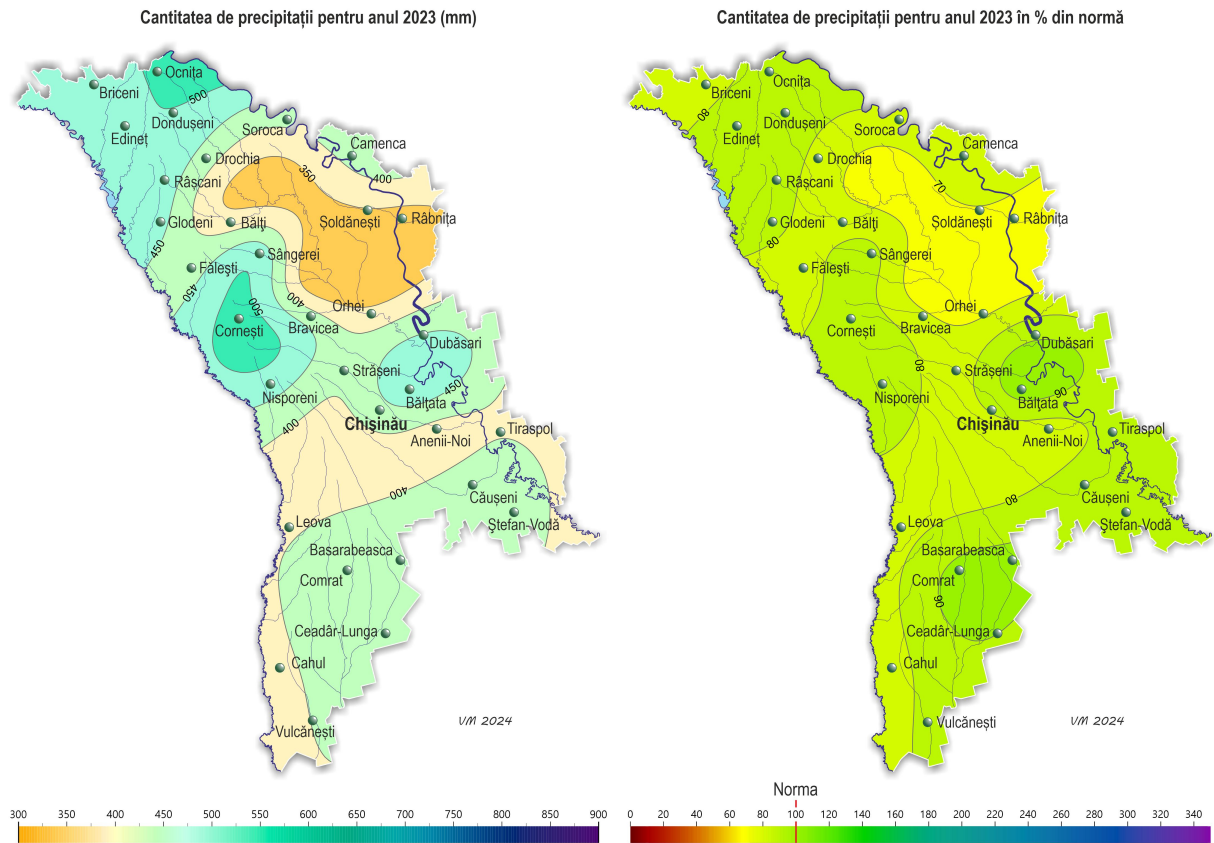
Fig.2 Temperatura medie a aerului, SM Chișinău

Toamna a fost anomal de caldă și cu deficit semnificativ de precipitații în perioada septembrie-octombrie. Temperatura medie a aerului pe parcursul sezonului de toamnă (septembrie-noiembrie) a constituit în teritoriu +12,1..+15,2°C, fiind cu 3,2-4,2°C mai ridicată față de normă și se atestă **pentru prima dată** din toată perioada de observații.

Vreme anomal de caldă s-a semnalat pe cea mai mare parte a lunii septembrie. Temperatura medie lunară a aerului a fost cu 3,5-4,5°C mai ridicată față de normă și a constituit +19,0..+21,5°C, ce pe cea mai mare parte a teritoriului se atestă **pentru prima dată** din toată perioada de observații.

Temperatura medie a aerului pentru luna octombrie a constituit în fond +12,5..+14,4°C, în raioanele de sud +15,1..+16,3°C, depășind valorile normei cu 3,8-5,4°C, ce pe o mare parte a teritoriului țării se atestă în medie o dată la 25-30 ani, iar în raioanele de sud – **pentru prima dată** în întreaga perioadă de observații meteorologice. Temperatura maximă a aerului în perioada 21-22 octombrie a urcat până la +29,6..+33,3°C, ce în luna octombrie pe cea mai mare parte a teritoriului țării se atestă **pentru prima dată** în întreaga perioadă de observații meteorologice.

Cantitatea anuală de precipitații pe 50% din teritoriu a constituit 330-430 mm (65-75% din normă). În restul teritoriului au căzut 435-515 mm (80-95% din normă).

Potrivit regiunilor țării cantitatea de precipitații a fost repartizată astfel:

- nord – 330-510 mm (65-85% din norma);
- centru – 335-515 mm (65-95% din norma);
- sud – 385-450 mm (75-90% din norma).

Cele mai multe precipitații au căzut în luna aprilie. Suma acestora pentru luna a constituit în fond 85-175 mm (240-390% din normă), ce pe 65% din teritoriul țării în luna aprilie se atestă pentru prima dată din toată perioada de observații meteorologice, iar pe 30% din teritoriu – o dată în 20-30 ani. Doar în raioanele extreme de sud au căzut 70-75 mm de precipitații sau 195-200% din normă.

Deficit semnificativ de precipitații s-a observat în luna august (fig.3). Cantitatea precipitațiilor căzute pe 80% din teritoriul țării a constituit în fond 10-30 mm (20-60% din normă), iar izolat suma acestora nu a depășit 1-3 mm (2-5% din normă) sau precipitațiile nu s-au semnalat. Doar în unele raioane s-au înregistrat 35-60 mm (75-115% din normă).

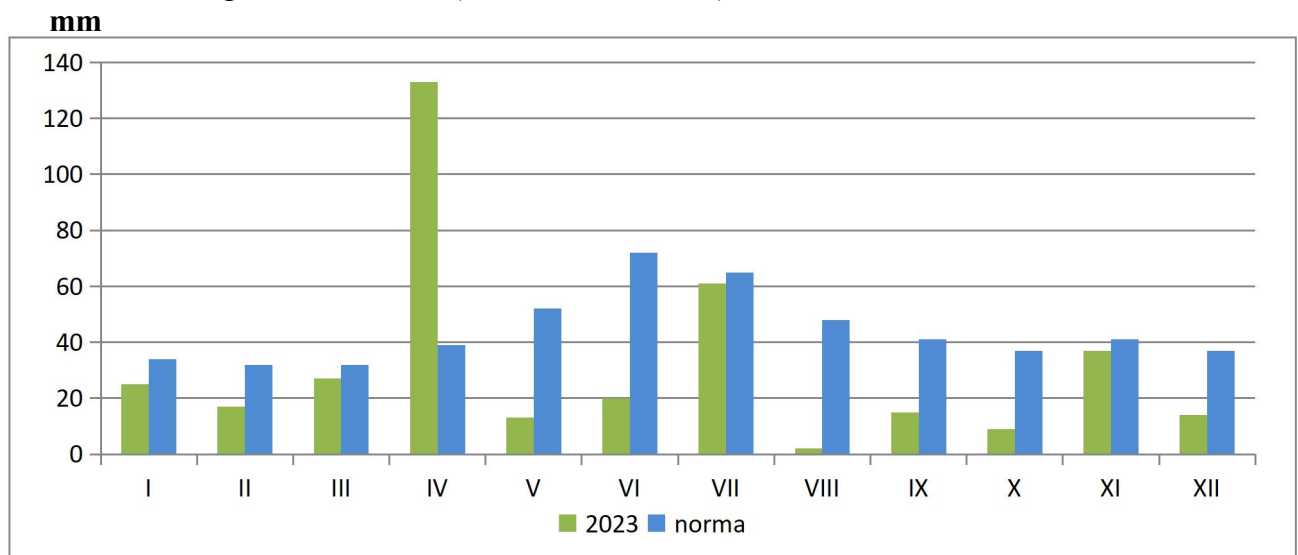

Fig.3 Cantitatea lunară de precipitații, SM Chișinău

Insuficiența umidității a continuat să mențină și în perioada septembrie-octombrie. Cantitatea precipitațiilor pentru perioada anumită pe 70% din teritoriu a constituit 10-40 mm (15-50% din normă). În unele raioane de sud (stația meteorologică Cahul, post agrometeorologic Vulcănești) cantitatea acestora nu a depășit 4-5 mm (5% din normă), ceea ce se semnalează pentru prima dată din toată perioada de observații. Doar izolat în raioanele de nord (25% din teritoriu) au căzut 50-90 mm (60-100% din normă).

În unele zile pe parcursul sezonului (aprilie, iunie, iulie) izolat pe teritoriul țării s-au semnalat **fenomene meteorologice extreme** sub formă de ninsori abundente, ploi torențiale și grindină, vijelie.

Astfel, în perioada 4-6 aprilie, pe cea mai mare parte a teritoriului țării s-au semnalat condiții meteorologice complicate sub formă de averse puternice, zăpadă, lapoviță, vânt puternic cu intensificări de până la 22 m/s. În perioada 5-8 aprilie, în nordul țării, precum și izolat în centru și sud, s-a format înveliș de zăpadă. Grosimea maximă a acestuia pe platformele meteorologice a constitui în fond 8-18 cm, ce în luna aprilie se semnalează în medie o dată în 15-25 ani. Ca urmare a condițiilor meteorologice complicate au fost create condiții nefavorabile pentru deplasarea unităților de transport, precum și daune obiectelor economiei naționale.

Pe 25-26 iulie, pe teritoriul țării s-au semnalat descărcări electrice, grindină și vijelie în rafale de până la 15-25 m/s. În regiunea stației meteorologice Soroca pe 25 iulie viteza maximă a vântului a atins 27 m/s, fiind considerat fenomen meteorologic extrem.

Vijelie, 25 iulie, r-nul Edineț

Condițiile agrometeorologice în cea mai mare parte a sezonului de vegetație din 2023 au fost satisfăcătoare pentru formarea recoltei principalelor culturi agricole.

Ca urmare a regimului termic ridicat și deficitului de precipitații, semnalat în lunile septembrie - octombrie, s-au creat condiții nefavorabile pentru pregătirea solului și însămânțarea culturilor de toamnă în termeni optimi, precum și pentru creșterea și dezvoltarea ulterioară a acestora pe cea mai mare parte a țării.

Condiții foarte dificile pentru dezvoltarea culturilor de toamnă au fost atestate în perioada septembrie-octombrie în jumătatea de sud a țării, unde rezervele de umiditate productivă din stratul superior al solului la sfârșitul lunii octombrie au fost în fond epuizate. În legătură cu aceasta, semănatul culturilor de toamnă s-a efectuat cu întârziere. Dezvoltarea semănăturilor cu grâu de toamnă în acest an a avut loc cu întârziere în medie de o lună față de termenii obișnuiți.

Perioada de vegetație (perioada cu temperaturi medii zilnice ale aerului de +5°C și mai ridicate) în acest an a început pe 6-8 martie. Încetarea vegetației s-a semnalat pe 17-18 noiembrie. Durata sezonului de vegetație s-a egalat cu 250-260 de zile, fiind în fond cu 15-25 zile mai lungă decât de obicei.

Suma anuală a temperaturilor pozitive a aerului mai ridicate de +10°C a constituit 3595-4190°C, fiind cu 725-815°C mai ridicată decât datele multianuale.

În total, pe parcursul sezonului de vegetație suma temperaturilor efective peste +5°C a constituit 2705-3270°C de căldură efectivă, fiind cu 575-690°C mai ridicată decât datele medii multianuale.

Cantitatea precipitațiilor în perioada de vegetație a constituit 280-455 mm sau 70-105% din normă.

Comparativ cu anul 2022, temperatura medie anuală a aerului a fost cu 1,0°C mai ridicată și cantitatea de precipitații au căzut mai multe (cu 40-100 mm). An analog după regimul termic mediu este 2020.

Cantitatea lunară și anuală de precipitații (mm) în anul 2023

Stația, postul	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Anuală
Briceni	7	47	22	126	13	48	59	30	18	28	35	24	457
Soroca	6	29	17	131	16	16	64	14	29	31	39	24	416
Bălți	4	31	13	113	11	34	43	36	27	20	30	12	374
Fălești	7	32	10	124	36	20	69	60	8	16	36	14	432
Bravicea	5	30	15	164	23	6	84	–	11	15	55	12	420
Cornești	9	32	8	165	29	14	107	44	9	17	66	15	515
Bălțata	11	15	32	118	26	9	122	3	27	12	93	12	480
Chișinău	25	17	27	133	13	20	61	2	15	10	94	15	432
Leova	20	12	14	94	46	23	42	22	13	8	89	10	393
Ștefan-Vodă	22	12	32	132	27	20	39	33	9	6	86	21	439
Comrat	23	15	25	100	34	37	47	53	6	5	92	10	447
Ceadâr-Lunga	17	8	18	98	22	93	54	35	9	3	73	9	439
Cahul	27	9	15	76	73	31	43	12	1	4	86	10	387
Ocnita	10	47	16	124	8	56	77	23	58	29	40	22	510
Dondușeni	10	39	15	125	7	74	61	31	48	30	37	22	499
Edineț	5	37	27	128	10	51	75	25	66	25	27	17	493
Costești (r-nul Râșcani)	2	33	14	151	13	37	77	25	96	23	36	12	519
Drochia	7	37	18	109	8	43	71	21	34	26	31	19	424
Florești	4	29	13	122	27	8	48	1	25	21	22	16	336
Șoldănești	9	21	17	126	21	4	67	8	14	17	29	13	346
Glodeni	8	35	14	117	57	30	73	28	38	21	30	14	465
Sângerei	5	30	13	111	38	30	133	27	26	16	32	13	474
Telenești	5	26	8	149	31	7	72	–	5	15	35	10	363
Strășeni	16	26	19	146	16	9	59	1	11	15	82	12	412
Nisporeni	13	31	13	148	19	28	48	16	14	21	111	12	474
Anenii Noi	8	9	27	132	15	7	64	10	15	7	78	14	386
Căușeni	13	13	22	107	37	48	58	19	26	4	73	17	437
Basarabeasca	24	10	24	119	31	32	48	35	24	3	87	12	449
Vulcănești	40	8	22	72	30	24	57	11	1	3	123	10	401

Notă: "–" - precipitațiile nu s-au semnalat